

Iedereen heeft waarschijnlijk al gehoord of gelezen over het libelleninventarisatieproject. Robert Ketelaar doet verslag over de stand van zaken.

Robert Ketelaar

Inventarisatieproject van de libellen in Nederland

In 1991 ontstond bij een aantal leden van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie en de Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie het idee om een inventarisatieproject van de libellen in Nederland te starten. In de beginfase was het vooral de bedoeling de waarnemingen van Jeugdbonders veilig te stellen voor de toekomst. De ervaring was dat veel waarnemingen verdwenen op zolderkamertjes van niet meer actieve (ex-)Jeugdbonders. In de loop der tijd werd echter duidelijk dat niet alleen vanuit de Jeugdbonden behoefte bestond aan een libellenproject, maar ook vanuit andere organisaties die zich onder meer met libellenstudie bezig hielden. De doelstelling werd al snel gewijzigd in het gericht werken naar een verspreidingsatlas van libellen in Nederland, met name van de periode 1990-1994. Dit zou zoveel mogelijk in samenwerking moeten geschieden met het European

Invertebrate Survey in Leiden, dat natuurlijk tot op dat moment de inzameling van libellengegevens coördineerde.

Na een opstartperiode van ruim een jaar kon in de zomer van 1993 daadwerkelijk worden begonnen met het werk. Toen werd bekend dat het Prins Bernhard Fonds en het Wereldnatuurfonds een bedrag ter beschikking stelden dat ons zeer goed in staat stelde een goed project te draaien. Vanaf dat moment kon worden begonnen met het opbouwen van een waarnemersnetwerk en het verzamelen van gegevens. Om de medewerkers zoveel mogelijk op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen kregen zij elke twee maanden de LibellenNieuwsbrief thuisgestuurd met artikelen over libellen en mededelingen over het project.

De resultaten

Op dit moment hebben zich 180 medewerkers voor het project opgegeven, afkomstig van de Jeugdbonden, de KNNV en de Nederlandse Libellenonderzoekers. De respons van de medewerkers is zeer groot. In anderhalf jaar werden tot nu toe ongeveer 12.000 waarnemingen van libellen vanaf 1990 verwerkt, verspreid over heel Nederland. Vanwege het mooie seizoen 1994 met vele spectaculaire waarnemingen van libellen zijn veel waarnemers actief geweest, waarvan vele waarnemingen ons inmiddels hebben bereikt.

Inhoudelijke resultaten worden regelmatig gepubliceerd in de LibellenNieuwsbrief, de Amoeba, maar ook in de Natura. Delen van Noord-Holland, Friesland, Groningen en de Flevo-polders zijn de voorname witte vlekken.

De toekomst

Het Prins Bernhard Fonds heeft het project nog een jaar extra gesteund met een financiële bijdrage, zodat we minimaal tot de zomer van 1995 kunnen doorwerken. Onze einddatum is dan ook voorlopig verschoven naar eind 1995.

Op 1 maart wordt een voorlopige verspreidingsatlas van libellen gepubliceerd, in samenwerking met het European Invertebrate Survey Nederland (E.I.S.). In deze atlas zullen ook alle waarnemingen van voor 1990 worden verwerkt. Het zal een eenvoudig uitgegeven werkje worden, dat vooral bedoeld is om een overzicht te bieden van de tot nu toe behaalde resultaten dan om een werkelijke evenwichtig beeld te schetsen van de libellenfauna van Nederland.

Voor een goed overzicht van de libellen van Nederland is veel meer geld nodig, onder meer om een aantal mensen in dienst te kunnen nemen die de (inmiddels zeer grote) computerbestanden kun-

nen nakijken op fouten, om de gegevens te interpreteren en om de waarnemers in raad en daad bij te staan. Tot nu toe heeft het project bij de gratie van de inzet van een aantal vrijwilligers kunnen draaien. Als eerste aanzet van professionele ondersteuning zijn eind 1994 twee mensen vier maanden aangesteld geweest bij het E.I.S. om aan een eerste fase van een geheel 'Atlasproject' te werken. De intentie is om het huidige Libellenproject vloeiend te laten overgaan in dit door het Ministerie van Natuurbeheer ondersteunde project bij het E.I.S. in Leiden. Vooral nog is het Ministerie echter zeer onduidelijk over de financiering van een tweede vervolgfase van dit Atlasproject.

U kunt zich nog steeds aansluiten bij het Libellenproject dat nu draaiende is. Alle waarnemingen die bij het Libellenproject binnenkomen worden uiteindelijk doorgestuurd naar het E.I.S. in Leiden. Met name over de periode 1990-1995 zijn wij geïnteresseerd in gegevens, maar ook de gegevens van voor deze periode zullen geautomatiseerd worden opgeslagen en uiteindelijk gebruikt worden. U kunt zich opgeven bij onderstaand adres. U krijgt automatisch waarnemingsformulieren en een handleiding toegestuurd. Ook kunt u hier eventuele extra waarnemingsformulieren aanvragen.

Robert Ketelaar
Zwinstraat 18
7417 CJ Deventer

Voor opgaves, waarnemingsformulieren en handleidingen:

NJN/JNM Libellenproject
Bokkingshang 1
7411 GG Deventer